

Noor Zuhidayah Muhd Zulkipli, Wan Muna Ruzanna Wan Mohamad & Shahlan Surat
“Pengaplikasian Gaya Pembelajaran Vak Bagi Pembelajaran Budaya Melayu Dalam
Kalangan Pelajar Di Tufts, Jepun” JMS Vol. 2 Issue 1 (2019): 112- 142

**PENGAPLIKASIAN GAYA PEMBELAJARAN VAK BAGI PEMBELAJARAN
BUDAYA MELAYU DALAM KALANGAN PELAJAR DI TUFS, JEPUN**

THE APPLICATIONS OF VAK LEARNING STYLES IN LEARNING MALAY
CULTURE AMONG STUDENTS IN TUFS, JAPAN

Noor Zuhidayah Muhd Zulkipli
Universiti Pendidikan Sultan Idris

Wan Muna Ruzanna Wan Mohamad
Shahlan Surat
Universiti Kebangsaan Malaysia

Email: zuhidayah@fbk.upsi.edu.my
munaruzanna@ukm.edu.my
drshahlan@ukm.edu.my

Abstrak

Pengajaran dan pembelajaran bahasa perlu melibatkan aspek budaya untuk membantu pelajar menguasai bukan sahaja aspek linguistik malahan budaya sasaran. Justeru, bagi melancarkan pengintegrasian budaya dalam pendidikan bahasa, para guru perlu mengetahui gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya. Hal ini demi memastikan pendekatan pengajaran budaya yang digunakan oleh guru sepadan dengan gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya. Salah satu gaya pembelajaran yang terkenal adalah gaya pembelajaran VAK (Visual-Audio-Kinestetik) yang melibatkan deria pelajar dalam mempelajari sesuatu. Sehubungan dengan itu, kajian ini dijalankan untuk mengkaji gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya Melayu dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu sebagai bahasa asing. Kajian ini dijalankan di *Tokyo University of Foreign Studies* (TUFS), Jepun. Data dikumpulkan melalui soal selidik. Seramai 30 orang pelajar terlibat dalam kajian ini dengan menjawab soal selidik yang diedarkan. Hasil kajian ini menunjukkan

bahawa pelajar di TUFSS, Jepun lebih cenderung dengan gaya pembelajaran audio (min=3.35), diikuti gaya pembelajaran visual (min=2.70) dan gaya pembelajaran kinestetik (min=2.40). Kajian juga mendapati pelajar untuk sering bertutur dengan penutur asli bahasa Melayu (min=4.13, SD=1.01) untuk mempelajari budaya Melayu. Implikasi kajian ini dapat membantu guru dan pelajar untuk menyedari dan memahami gaya pembelajaran pelajar terhadap budaya Melayu, seterusnya membantu proses pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu menjadi lebih bermakna dan berkesan.

Kata kunci: Gaya Pembelajaran VAK; Budaya Melayu; Bahasa Melayu Sebagai
Bahasa Asing

Abstract

Language teaching and learning need to include cultural aspects to help students not only master the linguistic aspects but also the cultural aspects. Therefore, in order to promote cultural integration in language education, teachers need to be aware of students' learning styles toward cultural aspects. This is to ensure that the cultural teaching approach used by the teacher matches the student's learning style towards cultural aspects. One of the most popular learning styles is the Visual-Auditory-Kinesthetic learning styles that engages students' senses in learning. In this regard, this study was conducted to investigate the learning styles towards Malay culture in the teaching and learning Malay as a foreign language. This study was conducted at the Tokyo University of Foreign Studies (TUFSS), Japan. Data was collected using a questionnaire. A total of 30 students involved in this study. The result of this study showed that students in TUFSS, Japan preferred audio learning style (mean=3.35),

followed by visual learning style (mean=2.70) and kinesthetic learning style (mean=2.40). The study also revealed that the students always speak with the native speakers of Malay language (mean = 4.13, SD = 1.01) to learn Malay culture. The implications of this study can help teachers and students be aware of and understand the students' learning styles towards Malay culture, thus helping the process of Malay language teaching and learning become more meaningful and effective.

Keywords: VAK Learning Styles; Malay Culture; Malay as a Foreign Language

1.0 Pengenalan

Aspek budaya merupakan asas utama dalam pembelajaran bahasa khususnya bahasa asing. Menurut Chaouche (2017), pengajaran bahasa asing adalah tidak lengkap tanpa melibatkan pembelajaran budaya. Junaini et al. (2018) juga menegaskan bahawa pengajaran bahasa perlu melibatkan aspek budaya, begitu juga sebaliknya. Kedua-dua aspek ini saling berkait rapat dan tidak boleh dipisahkan. Pembelajaran bahasa bukan sahaja melibatkan tatabahasa dan perbendaharaan kata, malahan kandungan bahasa seperti tingkah laku, norma masyarakat bahasa tersebut juga perlu dipelajari bersama. Hal ini kerana pelajar tidak mampu memperoleh kecekapan berbahasa tanpa pengetahuan terhadap budaya bahasa tersebut (Stockwell 2018). Pelajar perlu mempunyai pengetahuan terhadap budaya bagi menguasai bahasa sepenuhnya.

Namun, untuk menguasai bahasa dan budaya asing, guru dan pelajar perlu mengenal pasti dan menyedari kecenderungan gaya pembelajaran yang digunakan dalam pembelajaran. Hal ini kerana kejayaan pembelajaran seseorang pelajar juga

berkiat rapat dengan gaya pembelajaran yang cenderung digunakan. Menurut Banas (2018), apabila guru menyedari kecenderungan gaya pembelajaran pelajar, maka pendekatan pengajaran yang lebih fleksibel dan berkesan dapat dipraktikkan untuk proses pengajaran dan pembelajaran (PdP) yang lebih baik. Kesedaran guru terhadap gaya pembelajaran pelajar juga dapat memberikan kesan positif terhadap pencapaian akademik pelajar. Sebaliknya, jika guru gagal menyedari kecenderungan gaya pembelajaran pelajar, maka pencapaian akademik pelajar boleh jadi tidak memuaskan. Hal ini menunjukkan bahawa, para guru perlu menyedari kecenderungan gaya pembelajaran pelajar untuk merancang pendekatan pengajaran yang bersesuaian dan memenuhi kecenderungan pelajar.

Selain itu, lazimnya kajian-kajian tentang gaya pembelajaran lebih memfokuskan tentang gaya pelajar mempelajari bahasa, manakala, gaya pelajar mempelajari budaya kurang mendapat perhatian para pengkaji. Hal ini disebabkan aspek budaya dalam pengajaran dan pembelajaran (PdP) bahasa masih lagi baharu terutamanya untuk pendidikan bahasa Melayu sebagai bahasa asing. Kajian-kajian sebelum ini kebanyakan memfokuskan gaya dan strategi pembelajaran bahasa Melayu, kesalahan dan kesilapan tatabahasa pelajar, kesukaran pelajar mempelajari bahasa Melayu dan banyak lagi. Namun penelitian terhadap pembelajaran budaya Melayu dalam PdP bahasa Melayu sebagai bahasa asing belum mendapat perhatian. Jika kajian dilakukan terhadap gaya pembelajaran pelajar terhadap budaya Melayu, perancangan rapi dapat direncanakan dengan lebih berkesan khususnya berkenaan komponen budaya Melayu yang perlu diintegrasikan dan cara mengintegrasikan budaya Melayu dalam PdP.

Oleh yang demikian, kajian ini dijalankan dengan memfokuskan gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya Melayu dalam PdP bahasa Melayu sebagai bahasa asing dengan mengaplikasikan model VAK (Visual-Auditori-Kinestetik). Model ini digunakan dalam kajian ini kerana konsepnya yang lebih bersifat umum berbanding model yang lain dan bersesuaian dengan kajian dijalankan. Kajian ini perlu dilakukan untuk supaya para guru, perancangan instruksi pengajaran, pelajar dan pihak yang terlibat dapat menyediakan pendekatan, kaedah dan bahan pengajaran yang bersesuaian dengan kecenderungan pelajar.

2.0 Pernyataan Masalah

Penglibatan aspek budaya dalam pengajaran dan pembelajaran (PdP) bahasa asing telah diakui dan diterima oleh sarjana bahasa dan pelajar bahasa sebagai cara yang berkesan dalam meningkatkan kefahaman pelajar terhadap bahasa yang dipelajari (Hakima 2016). Keperluan mengintegrasikan budaya dalam pendidikan bahasa juga bukanlah sesuatu yang baharu dan telah lama ditekankan khususnya dalam PdP bahasa Inggeris sebagai bahasa asing. Namun begitu, pelajar mungkin menghadapi cabaran untuk mengintegrasikan budaya dalam pembelajaran bahasa kerana budaya ini adalah asing dan berlainan dengan budaya asal pelajar. Keadaan ini memerlukan perhatian daripada guru dan pihak institusi untuk menyediakan pendekatan dan instruksi pengajaran yang sesuai.

Berdasarkan kajian-kajian yang telah dijalankan pelbagai pendekatan yang digunakan oleh guru untuk mengajar budaya di dalam kelas seperti menyediakan bahan audio-visual yang asli, menyediakan bahan bacaan yang asli, melakukan kaedah main peranan (*role play*) dan lain-lain. Namun, adakah pendekatan yang

digunakan oleh guru ini sepadan dengan gaya pembelajaran pelajar terhadap budaya? Guru perlu menyedari gaya pembelajaran setiap pelajar kerana setiap pelajar mempunyai cara belajar yang tersendiri dan berbeza antara satu sama lain. Ada pelajar yang cenderung melihat (visual), ada pelajar yang cenderung untuk mendengar (audio) dan ada pelajar yang cenderung untuk melakukan (kinestetik) perkara-perkara yang dipelajarinya (Gholami & Bagheri 2013). Apabila guru menggunakan pendekatan pengajaran yang sepadan dengan gaya pembelajaran pelajar, maka proses PdP bahasa yang melibatkan budaya dapat dijalankan dalam keadaan yang menyenangkan kedua-dua belah pihak.

Selain itu, didapati kajian-kajian lepas lebih memfokuskan gaya pembelajaran bahasa seperti kajian yang dilakukan oleh Sivanandan et al. (2014), Nosratinia dan Soleimannejad (2016), Roshidah (2017) dan Banas (2018). Gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya perlu diberi perhatian kerana pelajar perlu mempelajari budaya yang berbeza. Hal ini menimbulkan kesukaran pada pelajar dan jika proses PdP tidak berlangsung dalam keadaan yang diinginkan oleh pelajar, pelajar akan menolak bukan sahaja pembelajaran budaya, malahan pembelajaran bahasa. Justeru, Gözpinar (2018) mencadangkan supaya guru memberi perhatian terhadap keperluan para pelajar. Guru perlu memilih bahan dan pendekatan pengajaran dengan berhati-hati serta mengutamakan keperluan pelajar. Hal ini kerana pelajar akan hilang minat apabila pendekatan yang digunakan guru tidak sepadan dengan gaya pembelajaran pelajar.

Oleh yang demikian, bagi memastikan proses PdP berjalan dengan lancar, kajian ini dijalankan untuk mengkaji gaya pembelajaran pelajar terhadap budaya

Melayu dalam PdP bahasa Melayu sebagai bahasa asing. Kajian ini penting dilakukan supaya kecenderungan gaya pembelajaran terhadap budaya Melayu dalam kalangan pelajar dapat dipadankan dengan pendekatan pengajaran guru. Kajian ini menggunakan model gaya pembelajaran VAK kerana model ini lebih bersifat umum dan dapat menjelaskan gaya pembelajaran pelajar berdasarkan deria utama.

3.0 Tujuan Kajian

Tujuan utama kajian ini adalah untuk mengkaji gaya pembelajaran pelajar terhadap budaya Melayu berdasarkan model gaya pembelajaran VAK (Visual-Audio-Kinestetik) khususnya dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu sebagai bahasa asing. Oleh yang demikian, kajian ini dijalankan untuk menjawab persoalan berikut, iaitu:

- i. Apakah gaya pembelajaran pelajar terhadap budaya Melayu berdasarkan model VAK (Visual-Audio- Kinestetik) dalam PdP bahasa Melayu sebagai bahasa asing?
- ii. Apakah aktiviti yang sering dilakukan oleh pelajar untuk mempelajari budaya Melayu?

4.0 Gaya Pembelajaran Visual-Audio-Kinestetik (Vak)

Menurut Sreenidhi dan Helena (2017), gaya pembelajaran merupakan kepelbagaian pendekatan atau cara untuk mempelajari sesuatu. Menurut Al-Zayed (2017) gaya pembelajaran lebih tertumpu pada cara pelajar belajar dan bukannya apa yang dipelajari oleh pelajar. Pashler et al. (2008) menjelaskan gaya pembelajaran merupakan satu konsep tentang perbezaan individu terhadap cara pembelajaran yang

berkesan bagi setiap individu. Hal ini bermaksud setiap pelajar mempunyai cara pembelajaran yang cenderung digunakan untuk mempelajari sesuatu.

Gaya pembelajaran merupakan faktor utama yang menentukan kelancaran proses pembelajaran (Oxford 2003). Menurut Oxford (2003), gaya pembelajaran merujuk kepada pendekatan umum yang digunakan oleh pelajar seperti visual, audio, global atau logikal. Berdasarkan takrifan ini, jelas bahawa gaya pembelajaran merupakan satu pendekatan umum yang digunakan oleh pelajar untuk mempelajari sesuatu. Menik dan Yuhendri (2016) menyatakan bahawa setiap pelajar mempunyai cara belajar yang berbeza mengikut kecenderungan masing-masing. Setiap orang mempunyai gaya pembelajaran tersendiri, jika boleh meningkatkan sikap pelajar terhadap pembelajaran, meningkatkan produktiviti, pencapaian akademik dan kreativiti pelajar (Griggs seperti dinyatakan Tabatabaei & Mashayekhi 2013). Menurut (Jumahir Jamulia 2018), gaya pembelajaran merujuk kepada tiga ciri berikut, iaitu:

- i. Cara menerima, mengekalkan, mengingat dan mendapatkan semula maklumat
- ii. Satu set ciri dan kualiti personel yang mempengaruhi keupayaan pelajar untuk mendapatkan maklumat, berinteraksi dengannya dan menunjukkan maklumat balas kepada persekitaran pembelajaran
- iii. Petunjuk yang konsisten dan stabil

Terdapat pelbagai model gaya pembelajaran dan antara yang mendapat perhatian dan terkenal adalah model gaya pembelajaran persepsi. Menurut (Banas 2018), model ini prihatin tentang cara pelajar belajar melalui penggunaan deria dalam

proses pembelajaran. Tambah Banas (2018), gaya pembelajaran persepsi menarik perhatian ahli psikologi yang kemudian menghasilkan pelbagai teori. Model pembelajaran VAK (*Visual-Auditory-Kinesthetic*) Fleming merupakan salah satu gaya pengajaran yang paling umum dan digunakan secara meluas (Banas 2018). Hal ini menjadikan model pembelajaran lebih mudah dihayati berbanding model pembelajaran yang lain.

Menurut Gholami dan Bagheri (2013), model pembelajaran VAK merupakan kegemaran komuniti pembelajaran kerana prinsip dan manfaatnya meliputi semua jenis pembelajaran, jauh melebihi aplikasi awalnya. Model ini tidak mengatasi model kecerdasan pelbagai Gardner, teori Kolb, sebaliknya model pembelajaran VAK memberikan perspektif yang berbeza untuk memahami dan menerangkan gaya pembelajaran yang cenderung digunakan oleh seseorang atau yang lebih dominan serta kekuatannya (Gholami & Bagheri 2013). Rosmawaty (2018) turut menjelaskan model pembelajaran VAK mempunyai banyak kelebihan, antaranya model ini menjadikan pembelajaran sebagai satu proses yang cepat dan berkesan, menekankan pengalaman langsung para pelajar dan mengandaikan bahawa pembelajaran akan menjadi lebih efektif apabila pelajar memberikan perhatian kepada tiga gaya ini, iaitu visual, audio dan kinestetik.

Menurut Rosmawaty (2018), model pembelajaran VAK ini melibatkan tiga deria, iaitu melihat (visual), mendengar (audio) dan merasai (kinestetik). Berikut merupakan ciri-ciri pelajar yang cenderung dengan gaya pembelajaran VAK seperti dinyatakan Fleming dan Mills (1992):

- i. Visual – pelajar cenderung belajar melalui mata (penglihatan) seperti melihat gambar, membaca, menonton video, grafik
- ii. Audio – pelajar cenderung belajar melalui telinga (pendengaran) seperti mendengar dan bertutur, melakukan perbincangan
- iii. Kinestetik – pelajar cenderung belajar dengan melakukan atau lebih tepat lagi belajar melalui pengalaman, pergerakan (bergerak, melakukan, menyentuh)

Jelas Gholami dan Bagheri (2013), ada pelajar yang cenderung belajar dengan melihat (gaya pembelajaran visual), ada juga yang cenderung belajar melalui pendengaran (gaya pembelajaran audio) dan ada yang cenderung belajar dengan melakukan atau merasai (gaya pembelajaran kinestetik), ada juga pelajar yang menggabungkan beberapa gaya pembelajaran. Berdasarkan penjelasan ini, tiga gaya pembelajaran utama dikaji dalam kajian ini bagi menentukan gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya iaitu gaya pembelajaran visual, gaya pembelajaran audio dan gaya pembelajaran kinestetik.

5.0 Sorotan Kajian

Terdapat beberapa kajian yang dilakukan oleh beberapa pengkaji lepas banyak membincangkan tentang gaya pembelajaran bahasa. Antaranya, Roshidah (2017) dan Noor Zuhidayah dan Siti Saniah (2016) yang memfokuskan gaya pembelajaran pelajar di luar negara, manakala, kajian yang memfokuskan gaya pembelajaran VAK seperti Banas (2018), Norma Nawaf (2017), Tzotzou dan Kotsiou (2015), Obrali dan Akbarov (2012) dan Gilakjani (2011).

Kajian yang dilakukan oleh Roshidah (2017) adalah tentang gaya dan strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar di *Institut National des Langues et Civilisations Orientales* (INA LCO), Paris. Kajian ini menggunakan soal selidik berkaitan strategi pembelajaran Oxford (1990) dan gaya pembelajaran Christison (2013). Hasil kajian menunjukkan bahawa para pelajar menggunakan gaya pembelajaran visual berbanding audio untuk melatih kemahiran mendengar, manakala, bagi melatih kemahiran membaca dan menulis, didapati pelajar lebih cenderung dengan gaya global dan *field-dependent*. Bagi kemahiran bertutur pula, pelajar cenderung dengan gaya reflektif dan ada juga pelajar yang tidak mengetahui gaya yang diamalkan untuk melatih kemahiran bertutur. Analisis strategi pembelajaran pula menunjukkan pelajar Perancis lebih kerap menggunakan strategi ingatan, metakognitif, afektif dan sosial, manakala, strategi tampungan dan strategi kognitif merupakan strategi yang kurang digunakan oleh pelajar. Dapatan ini menunjukkan bahawa pelajar mempunyai pelbagai gaya pembelajaran dan menggunakan pelbagai strategi untuk mempelajari bahasa Melayu. Kajian ini menunjukkan bahawa terdapat pelbagai gaya dan strategi pembelajaran yang digunakan oleh pelajar untuk mempelajari bahasa Melayu.

Seterusnya, kajian yang dilakukan oleh Noor Zuhidayah dan Siti Saniah (2016) yang bertajuk “Strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar di Jerman”. Kajian ini bertujuan mengkaji strategi pembelajaran bahasa (SPB) dengan memfokuskan strategi semasa di dalam kelas (DDK), di luar kelas (DLK) dan semasa menghadapi peperiksaan (SMP). Responden kajian terdiri daripada pelajar di Universiti Goethe Frankfurt, Jerman yang mengikuti program bahasa Melayu.

Dapatan menunjukkan bahawa pelajar di Jerman menggunakan strategi yang pelbagai semasa di dalam kelas berbanding strategi semasa di luar kelas dan semasa menghadapi peperiksaan. Antara strategi yang popular adalah apabila guru sedang mengajar saya memberi sepenuh perhatian (86%). Pelajar juga didapati menggunakan kesemua 18 strategi yang dinyatakan dalam bahagian SPB di dalam kelas. Kajian ini menunjukkan bahawa pelajar di Jerman menggunakan pelbagai strategi terutama strategi DDK untuk mempelajari bahasa Melayu.

Selanjutnya, Banas (2018) melakukan kajian dengan tujuan mengkaji gaya pembelajaran pelajar berdasarkan gaya pembelajaran persepsi, mengkaji pencapaian akademik pelajar berdasarkan gaya pembelajaran pelajar dan menganalisis hubungan antara pencapaian akademik pelajar dengan gaya pembelajaran pelajar. Kajian ini dilakukan dengan menggunakan instrumen soal selidik yang dibangunkan oleh Chislett dan Chapman (2005). Tiga gaya pembelajaran yang dikaji adalah visual, audio dan kinestetik. Berdasarkan kajian ini, didapati gaya pembelajaran yang paling dominan dalam kalangan pelajar adalah gaya pembelajaran visual, iaitu 48%, diikuti gaya pembelajaran audio (30%) dan gaya pembelajaran kinestetik (17%). Dapatan ini menunjukkan bahawa pelajar lebih cenderung kepada pembelajaran berbentuk visual berbanding audio dan kinestetik. Hasil kajian juga menunjukkan pencapaian akademik yang cenderung dengan gaya pembelajaran visual dan audio lebih tinggi berbanding pelajar yang cenderung dengan gaya pembelajaran kinestetik. Kajian juga mendapati gaya pembelajaran pelajar memberi kesan terhadap pencapaian akademik pelajar.

Selain itu, kajian yang dilakukan oleh Norma Nawaf (2017) bertujuan mengkaji gaya pembelajaran yang cenderung digunakan oleh pelajar yang mempelajari bahasa

Inggeris di Pioneer Educational School dan menganalisis hubungan antara pencapaian bahasa Inggeris pelajar dengan gaya pembelajaran pelajar. Kajian ini memfokuskan empat gaya pembelajaran, iaitu gaya pembelajaran visual, gaya pembelajaran audio, gaya pembelajaran kinestetik dan gaya pembelajaran berkumpulan. Berdasarkan analisis yang dilakukan, didapati pelajar lebih cenderung dengan gaya pembelajaran audio dengan min=4.13, diikuti gaya pembelajaran berkumpulan dengan min=4.06, gaya pembelajaran kinestetik, min=3.80 dan gaya pembelajaran visual (min=3.70). Dapatan ini menunjukkan bahawa kecenderungan gaya pembelajaran pelajar adalah gaya pembelajaran audio berbanding gaya pembelajaran yang lain. Item yang mendapat skor min tertinggi adalah '*when someone tell me how to do something in class, I learn better*' dengan min=4.46. Kajian juga mendapati tidak terdapat korelasi yang signifikan antara pencapaian bahasa Inggeris pelajar dengan gaya pembelajaran pelajar. Menurut Norma Nawaf (2017), hal ini disebabkan para guru, pentadbir dan ibu bapa gagal mempertimbangkan gaya yang berbeza sewaktu menilai pelajar. Dapatan ini menunjukkan bahawa kegagalan para guru memadankan gaya pengajaran dengan gaya pembelajaran pelajar boleh menjadi punca kegagalan pencapaian bahasa pelajar.

Seterusnya, kajian yang dilakukan oleh Tzotzou dan Kotsiou (2015) pula menunjukkan pendekatan pengajaran yang digunakan oleh guru untuk mengintegrasikan budaya dalam PdP bahasa Inggeris. Kajian ini melibatkan 100 orang responden yang terdiri daripada guru bahasa Inggeris di *Greek State School*. Berdasarkan analisis yang dilakukan, didapati guru lebih cenderung menggunakan bahan audiovisual yang asli untuk mengajar budaya kepada pelajar, diikuti 45% guru

sering melakukan aktiviti berasaskan budaya seperti mendengar muzik Inggeris, menonton filem Inggeris, main peranan, permainan dan bercerita. Aktiviti seperti menghiaskan kelas dengan pelbagai imej budaya sasaran seperti poster, foto, peta dan kad juga merupakan pendekatan yang sering digunakan oleh guru (35%). Aktiviti yang kurang digunakan oleh guru adalah mengadakan lawatan ke negara Inggeris, melakukan program pertukaran pelajar dan menjemput penutur natif bahasa Inggeris ke kelas. Dapatan ini menunjukkan bahawa terdapat beberapa pendekatan yang sering dan kurang digunakan oleh guru untuk mengajar budaya Inggeris.

Di samping itu, Obrali dan Akbarov (2012) melakukan kajian tentang kecenderungan gaya pembelajaran pelajar berdasarkan gaya pembelajaran persepsi. Kajian ini dijalankan untuk menentukan gaya pembelajaran pelajar di *International University of Sarajevo* yang mempelajari bahasa Inggeris. Data dikumpulkan melalui instrumen soal selidik yang dibangunkan oleh Reid (1987), iaitu *Perceptual Learning Style Preference Questionnaire* (PLSPQ). Kajian ini turut menggunakan klasifikasi gaya pembelajaran Reid (1987) sebagai major (menunjukkan gaya yang cenderung digunakan), minor (gaya yang masih digunakan) dan diabaikan (gaya yang diabaikan). Dapatan kajian menunjukkan gaya pembelajaran visual merupakan gaya pembelajaran yang cenderung digunakan oleh pelajar dengan 40.8 major, diikuti gaya pembelajaran sentuhan (38.2 major), manakala, gaya pembelajaran kumpulan merupakan gaya pembelajaran yang paling kurang digunakan oleh pelajar dengan 34 minor, diikuti gaya pembelajaran audio (35.6 minor), gaya pembelajaran kinestetik (37.2 minor) dan gaya pembelajaran individu (37.6 minor). Analisis ini menunjukkan

bahawa gaya pembelajaran visual lebih kerap digunakan dan popular dalam kalangan pelajar.

Kajian Gilakjani (2011) pula adalah tentang gaya pembelajaran visual, audio dan kinestetik dan kesannya terhadap pembelajaran bahasa Inggeris. Kajian ini dijalankan dalam kalangan pelajar Iran yang mempelajari bahasa Inggeris sebagai bahasa asing. Instrumen soal selidik *Perceptual Learning Style Preference Questionnaire* (PLSPQ) yang dibangunkan oleh Reid (1987) digunakan dalam kajian ini. Hasil kajian mendapati 50% pelajar lebih cenderung menggunakan gaya pembelajaran visual, manakala 35% pelajar cenderung dengan gaya pembelajaran audio dan 15% pelajar cenderung dengan gaya pembelajaran kinestetik. Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa gaya pembelajaran visual ini memberikan kesan positif terhadap pencapaian akademik pelajar. Kajian ini membuktikan bahawa gaya pembelajaran mempunyai kesan terhadap pencapaian akademik pelajar.

Berdasarkan kajian-kajian yang telah dijalankan ini, didapati kajian lebih tertumpu pada gaya pembelajaran bahasa. Kajian-kajian ini juga menunjukkan bahawa kesedaran terhadap gaya pembelajaran pelajar dapat membantu para guru untuk memadamkan gaya pengajaran dan menyediakan bahan pengajaran yang bersesuaian dengan kecenderungan pelajar. Oleh yang demikian, bagi membantu proses PdP bahasa asing yang melibatkan pengajaran budaya, kajian ini dijalankan dengan memfokuskan gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya. Para guru boleh memadamkan kaedah, gaya dan bahan pengajaran budaya dengan gaya pembelajaran pelajar untuk memastikan pelajar dapat belajar dalam keadaan yang selesa, seterusnya dapat menerima pembelajaran bahasa.

6.0 Metodologi

Kajian ini menggunakan kaedah kuantitatif untuk mengutip data melalui instrumen soal selidik. Pentadbiran soal selidik ini dilakukan dengan mengadaptasi dan mengubah suai soal selidik yang dibina oleh Saluveer (2004) dan Tzotzou (2015) kemudiannya disesuaikan dengan ciri-ciri bagi setiap gaya pembelajaran VAK. Soal selidik ini mengandungi dua bahagian, iaitu Bahagian A mengenai demografi responden dan Bahagian B merangkumi 12 item berkaitan berdasarkan tiga gaya pembelajaran, iaitu i) visual, ii) audio dan iii) kinestetik.

6.1 Sampel Kajian

Kajian ini dijalankan dalam kalangan pelajar yang mengikuti program bahasa Melayu di *Tokyo University of Foreign Study* (TUFS), Jepun. Pelajar-pelajar ini dipilih berdasarkan pengetahuan dan pengalaman pelajar terhadap proses pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu dan budaya Melayu. Selain itu, pemilihan lokasi kajian ini adalah kerana program bahasa Melayu di TUFS ditawarkan sebagai program major untuk pengajian bahasa asing. Program ini diikuti oleh pelajar bagi mendapatkan Ijazah Sarjana Muda (Bahasa Melayu). Lokasi kajian ini juga turut melibatkan aspek budaya Melayu dalam PdP bahasa Melayu. Kriteria-kriteria ini memenuhi keperluan kajian yang mengkaji kecenderungan gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya Melayu dalam PdP bahasa Melayu sebagai bahasa asing.

6.2 Pengumpulan dan Penganalisan Data

Data dikumpul melalui soal selidik yang diedarkan kepada pelajar semasa di dalam kelas. Pelajar diberi arahan terlebih dahulu dan diberi masa untuk menjawab soal selidik tersebut. Setelah selesai menjawab, soal selidik dikumpulkan semula. Soal selidik yang diterima, disemak satu persatu untuk memastikan semua item ditandai oleh pelajar. Kemudian, analisis data dilakukan dengan menggunakan perisian SPSS versi 25. Data dianalisis menggunakan peratusan, min dan sisihan piawai. Kajian ini menggunakan skala *Likert* 5 mata dengan skala 1-tidak pernah, 2-jarang-jarang, 3-kadang-kadang, 4-selalu dan 5-sangat kerap. Interpretasi skor min yang digunakan dalam kajian ini adalah seperti Jadual 1.

JADUAL 1. Interpretasi skor min (Khumsikiew, Donsamak & Saeteaw 2015)

Skor min	Interpretasi
4.21-5.00	Sangat tinggi
3.41-4.20	Tinggi
2.61-3.40	Sederhana
1.81-2.60	Rendah
1.00-1.80	Sangat rendah

7.0 Dapatan

Kajian ini bertujuan mengkaji kecenderungan gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya Melayu dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa Melayu. Jadual 2 menunjukkan maklumat diri responden yang terlibat dalam kajian ini. Responden terdiri daripada 13 (43.3%) orang pelajar lelaki dan 17(56.7%) orang pelajar perempuan. Majoriti pelajar, iaitu 19 (63.3%) orang pelajar merupakan pelajar tahun kedua, 6 (20%) pelajar tahun ketiga, 3 (10%) pelajar tahun keempat dan dua (6.7%)

pelajar tahun kelima. Kesemua pelajar, iaitu 100% merupakan pelajar Jepun dan mengamalkan budaya Jepun.

Bil.	Item	Kategori	Frekuensi	Peratusan (%)
1.	Jantina	Lelaki	13	43.3
		Perempuan	17	56.7
2.	Program major bahasa Melayu	Ya	30	100.0
		Tidak	0	0.0
3.	Adakah anda mengamalkan budaya hidup masyarakat Jepun?	Ya	30	100.0
		Tidak	0	0.0

Seterusnya, Jadual 3 menunjukkan analisis deskriptif terhadap semua gaya pembelajaran pelajar (visual, audio dan kinestetik. Seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 3, min keseluruhan gaya pembelajaran dalam kalangan pelajar TUFS, Jepun berada pada tahap sederhana, min=2.82. Hal ini menunjukkan bahawa pelajar TUFS, Jepun kurang menggunakan gaya pembelajaran yang pelbagai untuk mempelajari budaya Melayu. Skor min yang diperoleh bagi setiap gaya pembelajaran juga berada pada tahap sederhana dan rendah.

JADUAL 3. Skor min gaya pembelajaran pelajar

Gaya pembelajaran	Skor min	Interpretasi
Visual	2.70	Sederhana
Audio	3.35	Sederhana
Kinestetik	2.40	Rendah
Min keseluruhan	2.82	Sederhana

Secara keseluruhannya, kecenderungan gaya pembelajaran pelajar di TUFS, Jepun adalah pembelajaran melalui audio dengan skor min=3.35. Dapatan ini

menunjukkan bahawa kecenderungan gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya Melayu adalah pembelajaran melalui audio. Gaya pembelajaran visual mendapat skor min=2.70 yang menunjukkan gaya ini berada pada tahap sederhana, manakala, gaya pembelajaran kinestetik mendapat skor min yang rendah, iaitu 2.40.

7.1 Gaya Pembelajaran Pelajar Jepun Terhadap Budaya Melayu Berdasarkan Gaya Pembelajaran Vak

Bahagian ini membincangkan aktiviti-aktiviti budaya yang dilakukan oleh pelajar untuk mempelajari budaya Melayu berdasarkan tiga gaya pembelajaran, gaya pembelajaran visual, audio dan kinestetik.

i. Gaya Pembelajaran Visual

Jadual 4 menunjukkan analisis kekerapan, min dan sisihan piawai bagi setiap item yang terdapat dalam gaya pembelajaran visual. Berdasarkan Jadual 4, min keseluruhan bagi gaya pembelajaran visual adalah min=2.70 yang menunjukkan bahawa gaya ini berada pada tahap sederhana. Dapatan ini menunjukkan bahawa pelajar kurang melakukan aktiviti budaya yang melibatkan bahan visual. Terdapat satu sahaja aktiviti budaya yang kerap dilakukan oleh pelajar, iaitu ‘membaca bahan budaya Melayu dalam buku teks’ dengan min=3.50. 26.7% dan 20% pelajar menyatakan bahawa mereka selalu dan sangat kerap melakukan aktiviti ini untuk mempelajari budaya Melayu. Hal ini menunjukkan bahawa aktiviti ini lebih kerap digunakan oleh pelajar berbanding aktiviti budaya yang lain.

JADUAL 4. Analisis peratusan, min dan sisihan piawai bagi setiap item gaya pembelajaran visual

Kod	Item	Skala					Min	Sisihan piawai
		TP	JJ	KK	S	SK		
A1	Membaca bahan budaya Melayu dalam buku teks	0.0	16.7	36.7	26.7	20.0	3.50	1.01
A2	Membaca dan membincangkan artikel surat khabar Melayu	43.3	16.7	10.0	16.7	13.3	2.40	1.52
A3	Membaca bahan teks asli bahasa Melayu (cerita pendek, puisi)	26.7	30.0	23.3	10.0	10.0	2.47	1.28
A4	Menonton filem Melayu	26.7	26.7	26.7	16.7	3.3	2.43	1.17
Min keseluruhan							2.70	

Selain itu, terdapat tiga aktiviti budaya yang melibatkan gaya pembelajaran visual yang mendapat skor min sederhana, iaitu membaca dan membincangkan artikel surat khabar Melayu (min=2.40), membaca bahan teks asli bahasa Melayu (min=2.47) dan menonton filem Melayu (min=2.43). Ketiga-tiga aktiviti ini didapati kurang dilakukan oleh pelajar untuk mempelajari budaya Melayu. Analisis juga menunjukkan terdapat segelintir pelajar yang menyatakan bahawa ketiga-tiga aktiviti ini tidak pernah digunakan oleh pelajar untuk mempelajari budaya Melayu. 43.3% pelajar menyatakan aktiviti A2 tidak pernah digunakan, manakala, 26.7% pelajar menyatakan aktiviti A3 dan A4 tidak pernah digunakan. Keadaan ini menunjukkan bahawa aktiviti-aktiviti budaya ini kurang popular dalam kalangan pelajar TUFSS, Jepun.

ii. Gaya Pembelajaran Audio

Berdasarkan Jadual 5, gaya pembelajaran audio memperoleh skor min=3.35 bagi keseluruhan item. Seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 5, didapati dua item memperoleh skor min yang tinggi, iaitu B1 dan B4, manakala, satu item mendapat skor min sederhana, B2 dan satu item mendapat skor min yang rendah, iaitu B3. Analisis menunjukkan bahawa aktiviti budaya seperti bertutur dengan penutur asli bahasa Melayu merupakan aktiviti yang paling kerap dilakuakn oleh pelajar Jepun dengan skor min=4.13, diikuti aktiviti mendengar syarahan tentang budaya Melayu (min=3.67). Dapatan ini menunjukkan bahawa kedua-dua aktiviti ini sering digunakan untuk mempelajari budaya Melayu melalui gaya pembelajaran audio berbanding aktiviti budaya yang lain.

Jadual 5. Analisis peratusan, min dan sisihan piawai bagi setiap item gaya pembelajaran audio

Kod	Item	Skala					Min	Sisihan piawai
		TP	JJ	KK	S	SK		
B1	Mendengar syarahan tentang budaya Melayu	0.0	13.3	26.7	40.0	20.0	3.67	0.96
B2	Bertanya tentang budaya Melayu semasa di dalam kelas	10.0	10.0	33.3	36.7	10.0	3.27	1.11
B3	Mendengar lagu Melayu dan berbincang tentang lirik lagu tersebut	26.7	36.7	20.0	10.0	6.7	2.33	1.18
B4	Bertutur dengan penutur asli bahasa Melayu	0.0	10.0	13.3	30.0	46.7	4.13	1.01
Min keseluruhan							3.35	

Hasil kajian juga menunjukkan bahawa aktiviti mendengar lagu Melayu dan berbincang tentang lirik lagu tersebut mendapat skor min yang paling rendah (min=2.33). Aktiviti ini juga ditandai sebagai aktiviti yang tidak pernah digunakan oleh pelajar dengan 26.7% pelajar menyatakan bahawa mereka tidak pernah menggunakan strategi ini. Hanya 10% dan 6.7% pelajar sahaja yang selalu dan kerap melakukan aktiviti ini. Dapatan ini menunjukkan bahawa pelajar TUFS, Jepun jarang melakukan aktiviti ini untuk mempelajari budaya Melayu. Ada juga segelintir pelajar (10%) yang tidak pernah melakukan item B2, iaitu bertanya tentang budaya Melayu semasa di dalam kelas. Dapatan ini menunjukkan bahawa terdapat pelajar yang tidak pernah melakukan aktiviti-aktiviti ini untuk mempelajari budaya Melayu.

iii. Gaya Pembelajaran Kinestetik

Jadual 6 menunjukkan analisis peratusan, min dan sisihan piawai bagi item dalam gaya pembelajaran kinestetik. Seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 6, min keseluruhan item adalah min=2.40 yang menunjukkan bahawa gaya pembelajaran kinestetik berada pada tahap rendah. Analisis ini menunjukkan bahawa gaya ini kurang cenderung digunakan oleh pelajar untuk mempelajari budaya Melayu. Aktiviti yang paling kerap dilakukan oleh pelajar untuk mempelajari budaya Melayu melalui gaya pembelajaran kinestetik adalah melakukan projek tentang bahasa dan budaya Melayu dan membentangkan projek tersebut di dalam kelas (min=2.80). Hal ini menunjukkan bahawa pelajar lebih cenderung untuk melakukan projek tentang bahasa dan budaya Melayu berbanding aktiviti budaya yang lain.

Jadual 6. Analisis peratusan, min dan sisihan piawai bagi setiap item gaya pembelajaran kinestetik

Kod	Item	Skala					Min	Sisihan piawai
		TP	JJ	KK	S	SK		
C1	Melakukan main peranan sebagai masyarakat Melayu semasa di dalam kelas	43.3	40.0	6.7	3.3	6.7	1.90	1.13
C2	Melakonkan drama atau sketsa menggunakan bahasa Melayu	40.0	16.7	20.0	20.0	3.3	2.30	1.29
C3	Melakukan projek tentang bahasa dan budaya Melayu dan membentangkan projek tersebut di dalam kelas	20.0	16.7	36.7	16.7	10.0	2.80	1.24
C4	Melakukan aktiviti berasaskan budaya Melayu seperti festival alam Melayu atau permainan Melayu	16.7	36.7	26.7	10.0	10.0	2.60	1.19
Min keseluruhan							2.40	

Walaupun item C3 mendapat skor min yang tinggi berbanding melakukan aktiviti budaya yang lain, namun, didapati terdapat segelintir pelajar, iaitu 20% yang menyatakan bahawa mereka ‘tidak pernah’ melakukan aktiviti ini. Pelajar juga menyatakan mereka tidak pernah melakukan aktiviti C1 (43.3%), C2 (40%) dan C4 (16.7%). Analisis ini menunjukkan bahawa melakukan aktiviti ini kurang popular dalam kalangan pelajar TUFSS, Jepun. Skor min yang diperoleh untuk ketiga-tiga melakukan aktiviti ini juga berada pada tahap rendah dengan C1 (min=1.90), C2 (min=2.30) dan C4 (min=2.60). Skor min yang paling rendah, iaitu C1 menunjukkan bahawa aktiviti

melakukan main peranan sebagai masyarakat Melayu semasa di dalam kelas kurang dilakukan oleh pelajar.

Berdasarkan analisis bahagian ini, didapati pelajar kurang melakukan aktiviti yang melibatkan pergerakan dan penglibatan diri. Majoriti pelajar menunjukkan bahawa mereka tidak pernah melakukan aktiviti-aktiviti seperti yang dinyatakan ini untuk mempelajari budaya Melayu. Hanya segelintir pelajar sahaja yang kerap melakukan aktiviti ini, namun, peratusannya lebih kecil berbanding pelajar yang tidak pernah dan jarang melakukan aktiviti ini. Dapatan ini membuktikan bahawa pelajar TUFSS, Jepun kurang menggunakan aktiviti-aktiviti yang terdapat dalam gaya pembelajaran kinestetik.

8.0 Perbincangan

Berdasarkan ketiga-tiga gaya pembelajaran yang telah dibincangkan, didapati gaya pembelajaran audio merupakan kecenderungan gaya pembelajaran pelajar TUFSS, Jepun dalam mempelajari budaya Melayu berbanding gaya pembelajaran visual dan kinestetik. Pelajar lebih cenderung belajar budaya Melayu melalui pendengaran sama ada mendengar pertuturan atau syarahan berbanding melihat visual atau melakukan aktiviti. Walaupun analisis ini menunjukkan skor min yang diperolehi untuk gaya pembelajaran audio berada pada tahap sederhana, namun, gaya ini lebih dominan berbanding gaya visual dan kinestetik. Kajian ini menyokong dapatan kajian Norma Nawaf (2017) yang mendapati pelajar lebih cenderung dengan gaya pembelajaran audio berbanding gaya pembelajaran yang lain.

Analisis kajian ini menunjukkan pelajar kurang cenderung dengan gaya pembelajaran kinestetik yang mendapat skor min yang rendah (min=2.40). Hal ini menunjukkan bahawa pelajar TUFS, Jepun kurang gemar melakukan aktiviti-aktiviti budaya seperti main peranan, melakonkan drama, melakukan kajian budaya dan aktiviti berasaskan budaya. Pelajar lebih gemar untuk mempelajari budaya melalui pendengaran (audio) dan juga penglihatan (visual). Hal ini mungkin disebabkan para pelajar perlu melakukan aktiviti-aktiviti tersebut dengan melibatkan diri dan perlu menjadi aktif. Gaya pembelajaran ini lebih memerlukan pelajar untuk melakukan pembelajaran budaya secara sendiri dan tidak bergantung dengan guru berbanding pembelajaran melalui audio dan visual yang masih bergantung dengan guru. Oleh itu, pelajar berdepan dengan kesukaran untuk menggunakan gaya pembelajaran kinestetik.

Dapatan yang diperoleh daripada kajian ini juga menunjukkan dapatan yang berbeza dengan beberapa dapatan kajian yang lain. Dapatan kajian lain seperti dapatan Roshidah (2018), Banas (2018), Obrali dan Akbarov (2012) dan Gilakjani (2011) mendapati pelajar lebih cenderung menggunakan gaya pembelajaran visual berbanding gaya pembelajaran yang lain. Berdasarkan kajian-kajian ini, didapati gaya pembelajaran visual lebih dominan dalam kalangan pelajar untuk pelbagai kursus. Dapatan ini juga menunjukkan bahawa pelajar TUFS, Jepun yang merupakan pelajar Asia kurang menggunakan gaya pembelajaran visual dan dapatan ini menolak kenyataan Reid seperti dinyatakan Roshidah (2018) yang menegaskan bahawa pelajar Asia lebih cenderung menggunakan gaya pembelajaran visual.

Bagi aktiviti budaya yang dilakuakn oleh pelajar untuk mempelajari budaya Melayu pula, didapati aktiviti-aktiviti seperti “bertutur dengan penutur asli bahasa Melayu” dan “mendengar syarahan tentang budaya Melayu” berada pada tahap tinggi. Pelajar lebih kerap melakukan aktiviti budaya yang melibatkan pendengaran berbanding aktiviti-aktiviti yang melibatkan penglihatan dan pergerakan untuk mempelajari budaya Melayu. Hal ini menunjukkan bahawa pelajar TUFSS, Jepun kurang mempelbagaikan aktiviti untuk mempelajari budaya Melayu. Pelajar perlu melakukan pelbagai aktiviti budaya dan gaya pembelajaran untuk mempelajari budaya Melayu. Hal ini kerana budaya Melayu merupakan satu budaya yang unik dan mengandungi pelbagai komponen. Jika pelajar dapat mempelbagaikan aktiviti-aktiviti budaya dan gaya pembelajaran, maka, pelajar lebih merasai dan dapat mengalami budaya Melayu dengan lebih baik.

Secara keseluruhannya, kecenderungan gaya pembelajaran pelajar TUFSS, Jepun terhadap pembelajaran budaya Melayu adalah gaya pembelajaran audio yang turut dibuktikan dengan aktiviti yang kerap dilakukan oleh pelajar lebih dominan kepada aktiviti yang melibatkan pendengaran/audio. Pelajar TUFSS, Jepun lebih cenderung dengan pembelajaran melalui audio berbanding visual dan kinestetik untuk mempelajari budaya Melayu. Oleh itu, para guru boleh menghasilkan kurikulum, pendekatan pengajaran serta menyediakan bahan pengajaran budaya Melayu yang sesuai dengan keperluan dan kecenderungan pelajar.

9.0 Kesimpulan

Pembelajaran aspek budaya adalah sangat penting dalam pendidikan bahasa asing, manakala gaya pembelajaran pula merupakan aspek penting yang dapat menentukan kejayaan pembelajaran pelajar. Keadaan ini menunjukkan keperluan mengkaji gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya khususnya dalam konteks bahasa Melayu sebagai bahasa asing. Kajian seperti ini dapat membantu para guru untuk melayani gaya pembelajaran pelajar terhadap aspek budaya Melayu dan seterusnya dapat menyediakan suasana pembelajaran yang selesa buat pelajar. Berdasarkan kajian yang dijalankan ini, didapati kecenderungan gaya pembelajaran audio terhadap aspek budaya Melayu lebih dominan berbanding gaya pembelajaran visual dan kinestetik. Pelajar menggunakan pelbagai aktiviti budaya yang berkaitan dengan pendengaran untuk mempelajari budaya Melayu. Walau bagaimanapun, pelajar masih boleh mempelbagaikan aktiviti yang melibatkan penglihatan dan pergerakan juga untuk membantu pelajar mempelajari budaya Melayu. Pelajar perlu mempelbagaikan aktiviti dan para guru juga boleh menyediakan pelbagai bahan budaya dan aktiviti budaya untuk membantu pelajar mempelajari budaya Melayu melalui pelbagai medium. Dapatan kajian ini diharapkan dapat membantu pelajar, guru dan penggubal kurikulum untuk menyediakan suasana pembelajaran yang bersesuaian dengan kecenderungan pelajar.

Penghargaan

Terima kasih diucapkan terutamanya kepada Prof. Madya Dr. Hiroki Nomoto selaku penasihat di TUFSS, Prof. Madya Dr. Soda Naoki (Ketua Program Bahasa Melayu), Prof. Madya Faridah Mohamed atas kerjasama yang diberikan. Terima kasih juga

Noor Zuhidayah Muhd Zulkipli, Wan Muna Ruzanna Wan Mohamad & Shahlan Surat
“Pengaplikasian Gaya Pembelajaran Vak Bagi Pembelajaran Budaya Melayu Dalam
Kalangan Pelajar Di Tufs, Jepun” JMS Vol. 2 Issue 1 (2019): 112- 142

kepada para pelajar program Bahasa Melayu, *Tokyo University of Foreign Studies*
(TUFS) yang meluangkan masa menjawab soal selidik kajian ini.

Rujukan

- Banas, R. A. 2018. Perceptual learning styles of students and its effect to their academic performance. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD)* 3(1): 401–409. Retrieved from <http://www.ijtsrd.com/papers/ijtsrd18992.pdf><http://www.ijtsrd.com/humanities-and-the-arts/education/18992/perceptual-learning-styles-of-students-and-its-effect-to-their-academic-performance/rona-a-banas>
- Chaouche, M. 2016. Incorporating intercultural communicative competence in EFL classes. *Arab World English Journal (AWEJ)* (December): 32–42. Retrieved from <https://www.ssrn.com/abstract=2895538>
- Gholami, S. & Bagheri, M. S. 2013. Relationship between VAK learning styles and problem solving styles regarding gender and students’ fields of study. *Journal of Language Teaching and Research* 4(4): 700–706. doi:10.4304/jltr.4.4.700-706
- Gözpinar, H. 2018. a Qualitative Exploration of Students’ Experiences With Acquiring Culture During Foreign Language Instruction. *Advanced Education* 5(0): 114–125. doi:10.20535/2410-8286.132163
- Hakima, B. Z. 2016. *Integrating Culture in English Language Teaching . Case Study : First Year L.M.D Students of English at the University of Mohamed Kheider, Biskra*. Mohammed Kheider University, Biskra, Algeria.
- Jumahir Jamulia. 2018. Identifying students learning style preferences at IAIN Ternate. *International Journal of Education* 10(2): 121–129. doi:10.17509/ije.v10i2.1631

Noor Zuhidayah Muhd Zulkipli, Wan Muna Ruzanna Wan Mohamad & Shahlan Surat
“Pengaplikasian Gaya Pembelajaran Vak Bagi Pembelajaran Budaya Melayu Dalam
Kalangan Pelajar Di Tufs, Jepun” *JMS* Vol. 2 Issue 1 (2019): 112- 142

Junaini Kasdan, Yusmaniza Mohd Yusoff, Nor Hashimah Jalaluddin & Hasnah
Mohamad. 2018. Pembangunan kit video pembelajaran bahasa Melayu penutur
asing berteraskan budaya. *PENDETA Journal of Malay Language, Education and
Literature* 9: 144–157.

Khumsikiew, J., Donsamak, S. & Saeteaw, M. 2015. A model of small-group problem-
based learning in pharmacy education: Teaching in the clinical environment.
IAFOR Journal of Education 3(2): 95–108. doi:10.22492/ije.3.2.06

Menik, K. & Yuhendri, L. 2016. Analysis characteristics of learning styles VAK (Visual,
Auditory, Kinesthetic) student of Banks and Financial Institutions course.
International Conference on Education for Economics, Business, and Finance,
hlm. 437–446.

Noor Zuhidayah Muhd Zulkifli & Siti Saniah Abu Bakar. 2016. Strategi pembelajaran
bahasa Melayu dalam kalangan pelajar di Jerman. *Jurnal Kurikulum &
Pengajaran Asia Pasifik* 4(2): 10–19.

Norma Nawaf Yousef Al-Zayed. 2017. An investigation of learning style preferences
on the students’ academic achievements of English. *International Journal of
English Linguistics* 7(5): 176. doi:10.5539/ijel.v7n5p176

Nosratinia, M. & Soleimannejad, A. 2016. Perceptual learning styles and critical
thinking: inspecting the association among EFL learners. *Theory and Practice in
Language Studies* 6(6): 1220. doi:10.17507/tpls.0606.11

Obrali, N. & Akbarov, A. 2012. Students preference on perceptual learning style. *ACTA
DIDACTICA NAPOCENSIA* 5(3): 31–42.

Oxford, R. L. 2003. Language learning styles and strategies : an overview. *Learning*

Noor Zuhidayah Muhd Zulkipli, Wan Muna Ruzanna Wan Mohamad & Shahlan Surat
“Pengaplikasian Gaya Pembelajaran Vak Bagi Pembelajaran Budaya Melayu Dalam
Kalangan Pelajar Di Tufs, Jepun” *JMS* Vol. 2 Issue 1 (2019): 112- 142

Styles & Strategies. doi:10.1515/iral.2003.012

Pashler, H., Mcdaniel, M., Rohrer, D. & Bjork, R. 2008. Learning styles: Concepts and
evidence. *Psychological Science in the Public Interest* 9(3): 105–119.
doi:10.1111/j.1539-6053.2009.01038.x

Pourhosein Gilakjani, A. 2012. Visual, auditory, kinaesthetic learning styles and their
impacts on english language teaching. *Journal of Studies in Education* 2(1): 104–
113. doi:10.5296/jse.v2i1.1007

Roshidah Hassan. 2017. Gaya dan strategi pembelajaran bahasa Melayu dalam
kalangan pelajar Perancis. *GEMA Online® Journal of Language Studies* 17(1):
125–146. doi:10.17576/gema-2017-1701-08

Rosmawaty Siregar. 2018. Teaching model of visualisation, auditory and kinesthetic
(VAK) to improve the economic education achievement. *International Journal of
Humanities and Social Science Research* 4(1): 6–10.

Saluveer, E. 2004. *Teaching Culture in English Classes*. University of Tartu.

Sivanandan, P., Letchumanan, T., Ramayah, M., Nasrijal, N. H. & Lim, C. L. 2014.
Learning style preferences: Influence of cultural background among business
students. *International Journal of Arts and Commerce* 3(5): 87–98.

Sreenidhi, S. K. & Helena, T. C. 2017. Styles of learning based on the research of
Fernald, Keller, Orton, Gillingham, Stillman , Montessori and Neil D Fleming.
International Journal For Innovative Research In Multidisciplinary Field 3(4): 17–
25.

Stockwell, E. 2018. Teaching culture in foreign language classes. *Foreign Language*

Noor Zuhidayah Muhd Zulkipli, Wan Muna Ruzanna Wan Mohamad & Shahlan Surat
“Pengaplikasian Gaya Pembelajaran Vak Bagi Pembelajaran Budaya Melayu Dalam
Kalangan Pelajar Di Tufs, Jepun” JMS Vol. 2 Issue 1 (2019): 112- 142

Education Research 22: 11–23.

Tabatabaei, O. & Mashayekhi, S. 2013. The relationship between EFL learners' learning styles and their L2 achievement. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 70: 245–253. doi:10.1016/j.sbspro.2013.01.061

Tzotzou, M. D. & Kotsiou, V. 2015. Exploring the position of target culture awareness in the EFL classroom of the Greek state school. *Research Papers in Language Teaching and Learning* 6(1): 68–85.